

At bíða í dagar og vikur

Orð og mynd:
Dagny Joensen

— er so ræðuligt, so eingin sum ikki hevur roynt tað, veit hvat tað hevur at týða fyrri eitt barn, siga Sigrun Nolsøe og Jóhanna M. Petersen, formaður og skrivari í felagnum BJØRG.

Vit hava havt samrøðu við Sigrun Nolsøe og Jóhannu M. Petersen í samband við undirskriftsinnsvævingina fyrri at fáa ein barnalækna settan við Heilsuverk Føroya, sum varð handað Páll Vang, landsstýrismanni, í farnu viku

Felagið BJØRG hevur just fingið skrivstovuholi í Tróndargøtu. Sigrun Nolsøe og Jóhanna M. Petersen eru avmyndaðar á skrivstovu

Hvat fær eitt felag at fara so nágreiniliga til verka, fyrri at gera vart við ein tørv í samfelagnum?

— Felagið Bjørg hevur umleið 200 limir, sum vit skulu virka fyrri. Av hesum er ein partur børn, sum eru rørslubrekað. Tø tað snýr seg um at fáa góðan karm um viðgerð av rørslubrekaðum sum heild, so hevur tað enn størri týðning, at serliga børnini fáa góðar umstøður fyrri viðgerð og kanning so tíðliga sum gjørligt.

Kenna okkum ótrygg

— Vit hava nú havt barnalækna sum ráðgeva í nøkur ár, og hava bíðað eftir, at eitt starv skuldi verða lýst leyst til hesa

læknasergrein.

Nú er útlit til, at ráðgevarin ættar sær av landinum aftur, um ikki ein avgerð verður tikin í hesum máli.

— Hetta vilja vit ikki lata okkum bjóða, tí vit kunnu ikki kenna okkum trygg í Føroyum, eitt nú við brekaðum barni, um eingin ávisur lækni er tøkur, sum hevur skil fyrri barnasjúkum. Eisini eru vit bangin fyrri, at um starvið ikki verður sett og serlæknin fer av landinum aftur, so fer málið bert at detta niðurfyrri, og møguliga ganga fleiri ár, til hetta verður uppافتur-tikið.

Onkur heldur, at so sleppa tey ikki til Danmarkar við bornunum, her serliga hugsað um spastiskt lammað børn, sum plaga at fara til Dan-

markar eina ferð árliga?

— Vit vilja fegin á hesum stað gera vart við, at talan ikki er um viðgerð beinleiðis, men heldur, at vit í Føroyum kunnu hava ein lækna at venda okkum til, sum samstundis er bindilið til læknarnar í Danmark, ið hava við okkara børn at gera. Tann serliga viðgerð, sum hesi børn skulu hava, kann ikki fáast í Føroyum í øllum forðum, og tí verður talan ikki um at skerja møguleikarnar fyrri bornunum, men heldur um at minka um innleggingarnar o.a. viðgerð her á landi, sum kortini skul fara fram aðrastaðni.

Tað er nú einaferð so, at tað krevur nógv av bæði foreldrum og bornum at liggja á sjúkrahúsi, tí viðgerðin er ofta drúgv. Tà er gott at hava ein lækna at

nøgdar, tí hetta var eitt hugskot vit fingið, og sum vit hava ført út í livið.

Av samrøðum vit hava havt við fólk í hesum sambandi, vóru tað nógv sum als ikki vistu, at tað var eitt yrki at vera serkønur barnalækni burturav. Tað er greitt, at tað gevur okkum dirvi at arbeiða viðari, tá vit á henda hátt kenna tørvin á upplýsing.

Hvorjar avleiðingar fær tað, um barnalækni ikki verður settur?

— So verður tað sum fyrr í tíðini, tá tú bert hevði kommunulæknan á at líta. Teir eru jú ikki serkønir og hava ikki kunneleika á hesum øki.

Kundi fingið viðgerð fyrr

Fyri ein, sum t.d. hevur spastiskt lammað barn, ið nærum var seks ára gamalt, aðrenn tað kom til til viðgerðar, er tað at vita sær, at barnið kundi fingið viðgerð frá smábarni eitt vónbrot. Í hesum fori var farið til vanligar barnakanningar við smábarninum. Síðsta kanning var tá barnið var fimtan mánaðar gamalt, men tá var eingin loysn at finna, hvi barnið ikki mentist sum børn flest.

Av tilvild fluttu foreldrin til Danmarkar, og tá kom vend í beinanvegin. Tann kommunulæknin, sum foreldrin vendu sær til, sendi foreldrin við barninum til serkønarn barnalækna, og viðgerð kundi fara fram beinanvegin. Tað kann vera hugstoytandi at hugsa sær, at just barn við hesum breki, hevur so nógv fyrri neyðini, at fáa viðgerð so skjótt sum gjørligt, og tað tí kunnu fara dýrabar tíðarbil til spillis, um rætta viðgerðin kemur ov seint í lag.

Hvat er annars á skranni í felagnum?

— Vit eru sandt um at halda fram við hesum arbeiði, eins og at seta onnur tiltøk í verk. Vit hava tosað um at fara út á skular, at siga næmingum

frá støðuni hjá rørslubrekkaðum. Av tí at slík upplýsing oftast verður givin gjøgnum sjálvt felagið, og tí mest kemur til tey tilkomnu, so halda vit tað vera eina roynd, at fara beinleiðis til skúlabørn hesaferð, tí tað eru tey vit vilja hava í talu.

Vit vita frá eitt nú frálæru í ferðslukanning, at børnini á annan hátt hava tikið imóti hesi læru, og tí vilja vit eisini royna nakað somuleiðis.

— Nú er tað ikki so, at bert tey rørslubrekaðu skulu venja seg við brekaðu børn okkara, men so sanniliga eisini at okkara børn skulu venja seg til vanligu umhvørvið. Tí er tað umráðandi, at upplýsa til báðar síður.

Hjálpitólmiðstøðin

— Eisini fara vit at taka upp spurningin um hjálpitólmiðstøðina. Talan hevur verið um at hava hesa á Landssjúkrahúsinum, men tað halda vit vera eina vanaliga loysn.

— Tá tú ert rørslubrekaður, so er tað í mongum forðum fyrri livið. Tað vil siga, at tú hevur brúk fyrri at fáa hjálpitól fyrri at virka sum best í samfelagnum. Hesi fólk eru jú ikki sjúk, og hava tí eini gagn av at skula innleggjast, bert tí teimum tørvar eitt hvørt hjálpitól.

— Vit vilja tí arbeiða fram imóti at fáa fólk og stovnar at góðtaka, at tað hevur týðning, at rørslubrekað — her kanska serliga børn — sleppa undan at fara á sjúkrahús, har tað er møgult.

— Bert ein rørslubrekaður veit, hvat tað hevur at týða at ganga til kanningar, viðgerðir og annað í samband við brek — at sita í tímavis og bíða, ja — kanska heilar dagar og vikur. Eingin trýr hvat árin tað hevur á eitt barn, sum frammanundan hevur eitt brek at stríðast við, siga Sigrun Nolsøe og Jóhanna M. Petersen at enda.

Tá nevndin í felagnum BJØRG í farnu viku handaði undirskriftsinnsvævingina til Páll Vang, landsstýrismann, legði hon dent á, at tað var av týðningi, at serkøni barnalæknin kundi vitja sjúklingarnar, istaðin at teir altíð skuldu koma til læknan. Serliga brekað børn eru viðkvømt, og tola illa uppihald í sjúkrahúsumhvørvið, sum tey í mongum forðum altíð skulu nýta.

Á myndini: Sigrun Nolsøe, Sólgerð Gaard, Páll Vang og Jóhanna M. Petersen